

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — >

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 7.

Intő jelek.

(K. Ö.) A béketárgyalások annyira lekötik érdeklődésünket, hogy szinte észrevétlenül surrannak el mellettünk azok a közgazdasági jelenségek és események, melyek máskülönben teljes mértékben tartathatnak számot magas foku figyelmünkre. Ezek között csak a napokban megalakult országos ipartanács és a kereskedelmi mérlegről akarunk megemlékezni.

A kettő között, bármily különösnek látszik is, bizonyos összefüggést fedeztünk fel, mely nem annyira dologi, mint inkább logikai. A passzív kereskedelmi mérleg ugyanis azt mutatja, hogy még mindig, vagy ha úgy tetszik, már megint a külföldnek dolgozunk. Az orsz. ipartanács között a legelső helyet az ország közgazdasági fellendülése foglalja el. Ennek eredménye azután természetesen az lesz, hogy a megnövekedett fogyasztás révén a külföldre vándorolt milliók a nemzetvagyonot fogják gyarapítani.

Mint figyelemre méltó jelenséget kell megemlítenünk az orsz. ipartanács elnökének azon nyilatkozatát, hogy ez az új közgazdasági intézmény tevékenysége útján oda fog hatni, hogy az ipar érdeke a közgazdaság egyéb ágazatainak érdekeivel szoros összhangba hozassék. És ezt ad notam vesszük. Mert ez nyilván annyit jelent, hogy az az ipar érdeke összhangba fog hozatni első sorban a mezőgazdaság érdekével.

Es így eljutottunk arra a térre, amelyen az agrár követelések az iparpártolás tulzók követelményeivel a szabadelvű éra alatt folyton hadi lábon állottak. Mert szép az az érdekösszeegyeztető ígéret. Csakhogy tapasztalásból tudjuk, hogy az nem ér semmit. Mert a mi álláspontunk az, hogy a mezőgazdaság lévén az ország vagyonosodásának kiapadhatlan forrása a közgazdaság egyéb ágazatainak érdekei szükségszerűen a mezőgazdaság érdekeihez tartoznak simulni. És a midőn örülünk az egyenjogúsításnak mezőgazdaság és ipar között, tesszük azt a kényszerűség nyomása alatt, abban a biztos reményben, hogy a mezőgazdaság, ha egyszer megszabadult attól a nyomástól és a merkantilizmus minden mechanizója ellenére, sőt annak dacára is megfogja találni az ország közgazdasága keretében az őt eddig is jogosan megillető helyet és biztosítani fogja az ország gazdasági jövőjét. De alamizsnát el nem fogadunk. Mert önkényt ezt a merkantilizmus nem teszi.

Gyenge vigasztalás ugyan, hogy a kijózanodás sohasem jó késő. Dehát ez is valami. Az államférfiak tudatlanságát vagy elfogultságát a kormányzásukra bízott nemzetnek kell megfizetni. Ez történeli igazság. Mert legyen épen ez alól a magyar nemzet kivétel? Itt a passzív kereskedelmi mérleg, mely memento mori a merkantil politikának. Az előtt még igazán panaszkodni sem mertünk, mert a fejünkhöz csapkodták a forgalmi mérleg pluszseit. Ha már elpusztították a föld-

mivelést, melyet félig-meddig magok is beismernek, de van aztán termelés, van ipar és mindez kifejezést nyer a forgalmi mérleg pluszaiban.

Most ennek is vége és a merkantilizmus agyafurtságában új felfalghoz folyamodik, hogy a sülyedő hajót partra vonsozhassa. Milyen szépen is hangzik a kiadott jelszó: összhangba hozni az ipar érdekeit a közgazdaság egyéb ágazatainak érdekeivel.

Nem, merkantil uraim, erre önök nem képesek. Nem voltak képesek arra, amikor a mezőgazdaság védelem nélkül volt kiszolgáltatva a merkantil üzleti haszonnak s nem képesek ma sem rá, mikor a mezőgazdaság felocsudott hosszú álmából, mikor hivatott vezérei és védelmezői vannak.

Az önök eszményképe a szabadkereskedelem. Megnyitni az ország határait mindenfelé, hogy ránk zuduljon kelet felé a nyers termelés, nyugat felől az iparcikkek inváziója csak azért, hogy boldoguljon az a tíz ezer ember, aki hatalmában tartja a törvényhozás egy negyedét, mely egynegyed rész állandó veszedelmét képezi a közállapotok tisztaságának és az ország érdekének megfelelő közgazdasági politikának. Aki ezeket a bálványokat imádja, az nem lehet hivatott arra, hogy az oly érdekpolitikának legyen zászlóvivője, mely számot tudjon vetni az ország közgazdasági ágazatainak jogos érdekeivel.

Nap-nap után látjuk a közgazdasági élet látóhatárán feltűnni azokat a jeleket,

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A műérzék és a vidék.

Irtá: Baranyi István.

A képzőművészeteknek Magyarországon „millieu” kerestetik és egy miniszter, meg számtalan műkritikus tekintete a vidékre esett, a hol ez még ugyan nem igen van meg, de idővel . . . mondogatja a miniszter s hagyja helyben a műkritikus sereg.

A mozgalom tehát megindult és ki lett adva a jelszó: műérzékelt kell teremteni a népben, az elmaradott vidékben, hogy a képzőművészet képes legyen magát megértetni, meg hogy no: a kiállított képekből ne csak a miniszter vásároljon a képtárak számára, hanem az a bizonyos műérzékkel bíró magános is, mely eddig megelégedett a színnyomatokkal, melyből évenként másfél milliónyi értékűt fogyasztott Ausztriából. Még a téli tárlat és a »Nemzeti Szalon» megnyitása előtt keletkezett e mozgalom s ezekkel kapcsolatban olyasfélének tűnik fel, mint mikor a firkált falakkal ékeskedő füledt levezőjű iskolatermek bezárása után rendesen előkerül a tanterv revízióeszméje bő érvekkel támogatva. Még egy bizottság is szokott ilyenkor alakulni, melynek elnöke Gyulai Pál, hogy egy javaslatot juttasson a szakminiszter elé s azután alszik minden.

A művészeti mozgalommal nem ez történt, mert mielőtt elaludt volna minden, megjelent Hock János könyve a »Művészi reform» czímen, melyben — miután nem egész 73 oldalon ke-

resztül — Benczur Gyula mesteriskoláját és rendszerét döngötte el, ráfordul tekintete a vidék műérzékére is, melyet rendkívül elhagyottnak, sivárnak, izléstelennek tart.

Érdekesnek tartjuk e szakaszból egyet mást közölni, mert néhol találva vagyunk benne, máshol meg tuloz az a kép, melyet Hock János műérzékkel rendelkezve megfest.

Sokszor hallottam — ugymond — a törvényhozásban, sajtóban és főleg a vidéken panaszként fölhasználni, hogy a nagyobb vidéki központokat elhanyagoljuk és mindent a fővárosba centralizálunk.

Most nem kutatom, hogy mennyiben jogosult más téren ez a vád, de annyi kétségtelen, hogy vidéki városokban — a színházat kivéve — semmiféle művészeti mozgalommal nem találkozunk. Tárlatokat csak akkor láthatnak, ha esetleg a vernissage idejében a fővárosba fölrándulnak. Műzslés fejlesztéséről szó sincs, sőt a legértékesebb magyar városban találhatunk csak egy kis muzeumra, vagy egy kisebb igényű galériára.

Hogyan fejlődjék ki tehát az országban a művészet iránt való érdeklődés, ha azt a nagy közönséggel meg sem ismertejük? Ha még alkalmat se nyújtunk a vidéknek a magyar művészet bemutatására, hogyan követelhetünk akkor műértő és műpártoló közönséget?

Azután jellemez egy pár külföldi vidéki művészeti központot s ismét a mi viszonyainkra térve át így folytatja:

Vidéken a közönség még most is a régi osztályrendszer hagyományaihoz támaszkodik, magát s a művészetet csak fényezésnek, vagy

legfőképpen a nemzeti élet ornamentikájának tekintti. Nem érdeklődik iránta. Műbecsével bíró eredeti képet vagy szobrot csak a legértékesebb családok szalonjaiban találunk. Azokat is többnyire úgy örökölték meg a régi jó időkben!

Ez a tájékozatlanság a művészetben meg is látszik a magyar vidékek közszellemén, a melyben a becsületességet, a vendégszeretetet, az őszinteséget, szóval a magyar faj nemesebb kvalitásait mind fölhalálhatjuk; de kifejlett műzslésnek nyomára sem akadunk.

Pedig nem állíthatnám, hogy számtalan vidéki családban reá nem bukkantam volna már a műszeretnek egy bizonyos ösztönére. Láttam, hogy szeretnék összegyűjteni a szepet, csak az a baj, hogy nem tudják megválasztani. Nincs fejlett műzslésük hozzá!

Rikító izléstelenekkel halmozzák össze szobáikban a drága pénzen megvásárolt értéktelen dolgokat. Fele árértékű eredeti műtárgyakat lehetett volna beszerezni.

A falak vastag aranyrámkában csillogó színnyomatokkal vannak befűdve, ugyanazt a krómot találjuk gyakran a főispán szobájában, mint a legutolsó borbélyüzletben. Nem tudja az ember melyik kérte kölcsön a másiktól. Pedig hát mindegyik igaz tulajdon. Egy gyár szállította, csak a rámkában van különbség.

Miután így a közfigyelem ennek nyomán határozottan felénk fordult, szépen kérjük mi szerény vidékiek a főváros művészeti köreit: Mit vétettünk mi vidékiek, hogy bennünk

melyek számszerűleg bizonyítják a követett irány helytelenségét. Rajtunk áll, a mult hibáin okulva, oly gazdasági politikának falait tovább emelgetni, mely a félrevezetett országot kivelette a gazdasági csődből. Harczikedv van, a remény biztat, Isten áldása sem fog etmaradni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 7.

Molnár Antal jegyző halkán, alig hallhatólag olvassa a jegyzőkönyvet.

Ez alatt egy jelenet játszódott le.

Megjelent ugyanis az ülési teremben Rossival gömbölyű alakja. Ő tudvalevő hűséges tagja a kormánypártnak és azon a hirhede választáson, melynek mandátumát köszönheti éppen egy néppárti ellenjelölt felett aratott győzelmet. Ezért állandó czéltáblája a néppárti képviselők gunyos- és hangos megjegyzéseinek és éppen ezért csak ritkán jelenik meg a házban.

Ma azonban megjelent és Bánffy és Lukács miniszterek székei előtt hajlongott nagy alázatosan.

— Ahá betegeskedik a váci püspök! — kiáltott felje Zmeskál Zoltán

Nagy derűtség tört ki erre Rossival ur zavartan sompolygott a helyére.

Közben Molnár Antal végzet a jegyzőkönyvvel.

Van e észrevétel a jegyzőkönyv ellen? kérdi az elnök!

Ivánka Oszkár felállt és kijelenti, hogy a jegyző nem olvosta, hanem »elzsongta« a jegyzőkönyvet. Nem lehet abból egy szót sem érteni. Kéri tehát a jegyzőkönyv újbóli felolvasásának elrendelését és egyuttal névszerinti szavazást is kérvén.

Az öreg Madarász kenetteljes hangon magyarázza, hogy a jegyzők elég értelmesen olvasnak, de a képviselő urak »jóbról és balról« nem figyelnek oda. A névszerinti szavaznak különben elrendelte. A kérdés az, hogy elfogadják-e a t. Ház Ivánka képviselő indítványát, a mely szerint a jegyzőkönyv újból felolvassék. Igen vagy nem?

A szavazás eredménye az volt, hogy a Ház 100 szavazattal 8 ellenében nem rendelte el a jegyzőkönyv másodizben való felolvasását.

Az elnök ezután bemutatta a zárszámadási bizottság jelentését.

Lukács László pénzügyminiszter pedig egy törvényjavaslatot nyújtott be az állami italmérségi adókról, melyet a pénzügyi bizottsághoz utasítanak.

Miután még felolvasták a beérkezett kérények czimeit, az elnök jelentette, hogy:

Kubik Béla a békeltárgyalások tárgyában; Szluha István az interpellációk késedelmese elválasztása tárgyában;

Lakatos Miklós a tőzsdeadó sürgős behozatala tárgyában;

Richter János és Wittmann János a megyei utadók tárgyában kívánnak napirend előtt felszólalni. Valamennyien névszerinti szavazást kérnek a felett, hogy a Ház ezt megengedi-e.

Az elnök elrendelte a névszerinti szavazásokat.

A helyzet.

Budapest, febr. 7.

A tanácskozó terem ma csak ugy szongott a vitatkozástól. Mindenütt veszedő csoportok, maguk a kormánypártiak is hevesen disputáltak egymás közt. Hegedűs, Kubinyi és mások hangosan vitatkoznak a közepén.

Az elnök rájuk szól az emelvényről: — A béke nevében kérem, legyenek csöndesebben.

— Nincs béke! — vágják vissza dacosan.

És tovább folvik a szenvedélyes vitatkozás. Alig lehet a jegyző szavát hallani.

— Fölfüggesztem az ülést — fenyegetőzik az elnök.

Csend ugyan nem lett, de az ülést azért nem függesztette fel.

Madarász József többek előtt kijelentette, hogy holnap az ülés végén indítványozni fogja, hogy a ház a tárgyalások alatt napolja el magát.

Bánffyt megkérdezték, hogy bele egyezik-e. Azt felelte:

— A terv nem fölem eredt, de nincs kifogásom ellene.

A kormány válasza.

11 órakor ültek össze az ellenzéki békekonferencia tagjai, hogy elvegyék a disszidensektől gróf Csáky Albin, Szilágyi Dezső és gróf Andrássy Gyulától a kormány választ. Tizenkét órakor ugyan ezek bejöttek s a folyosón találkoztak Szélllel, akivel hosszasan tanácskoztak.

Röviddel ezután lejöttek Bánffyhoz és tanácskoztak vele. Miről? — nem tudni, de nyomban visszamentek az ellenzéki értekezletbe. Egy függetlenségi képviselő így nyilatkozott:

— Az bizonyos, hogy indemnitást Bánffynak nem adunk.

A bal folyosón Andrássy Gyula kacpatálja az ellenzéket.

— Ha nem engednek, a kormány eléri eredeti czélját: összetöri az ellenzéket. Ezt akarta az obstrukció elején is, ezért szította az obstrukciót.

Mások a dinasztíára hivatkoznak.

Zmeskál fölkiált:

— Én dinasztikus vagyok, de odáig nem terjed dinasztikus érzelmem, hogy meghagyjam magam aláztatni.

II. Deák Ferencz.

A békeakeció legkiválóbb alakja Széll Kálmán a korona megbízásából paczifikál jobbra balra és ha fent is, lent is kijelenté, hogy elvállalja a kabinetalakítást, egy csapásra meg volna a béke. Széll Kálmán azonban ezt nem teszi és így nemcsak késlelteti a békét, hanem esetleg meg is húsítja.

Ugy látszik, hogy Széll Kálmán Deák Ferencz szerepébe vágyódik. Nem akarjuk kétségbevonni, hogy Széll Kálmán államférfiai kvalifikációi elégségesek arra, hogy mint II. Deák Ferencz szerepeljen. Azonban most az ilyen szereplés sem időszerű, sem alkalmas, sem hazafias. Mert az a körülmény, hogy Széll Kálmán nem akar határozott szint vallani arra nézve, hogy elvállalja-e a kabinet-alakítást, a békét nem csak késlelteti, hátráltatja, hanem meg is húsítja.

háborgatnak és tudatlanságunkban, hogy most kiakarnak ránczigálni érzéketlenségünkben.

Hiszen mi szorgalmasan feljáromatunk házánk fővárosába Budapestre. Sokszoros végeznivalóink mellett szakitunk is magunknak egy délelőt és ellátogatunk a Nemzeti muzeumba. Balra elkerüljük a nagy jóniai oszlopos feljárt, mielőtt azonban belépünk az ajtón, melynek küszöbén fényes fejű bottal prémes bundában oly méltóságteljesen áldogál a portás ur, megnézzük, hogy miféle tumultus van a muzeum rácsozatán kívül.

Mert nagy csődület van ám ott. Fél tuczat rendőr minden perczben végig sétál a kocsi uton s a járdákon. Erélyes hangon s még erélyesebb kézmozdulatokkal csinálja az utat a gyorsan robogó kocsiknak és egymással heves taglejtésekkel beszélgető képviselőknak.

A Sándor utcában vagyunk ugyanis, a hol a képviselők tartják reggeli diszfelvonulásukat a képviselőházba.

— Ott jön Podmaniczky br. — kiált valaki és csakugyan feltűnik prémes bundájában, kis prémes sapkával a fején a nevezett.

— Mindig egyedül szokott jönni — jegyzi meg valaki.

— Mindig gyalog.

— És mindig lassan.

Mi ezt a mulatságot ott hagyjuk a fővárosiaknak, megváltjuk a katalógust és sorra nézzük a képeket. Figyelemmel tartjuk, hogy a képekhez két lépésnél közelebb ne menjünk még az aquarellekhez sem.

Mind olyan egyszerű csizmás földművelő emberek állanak ott ünnepi fekete dolmányban, zsinóros nadrágban, betűzve a katalógust,

nagy figyelemmel nézve a képeket. Elszórtan ott áll egy-két »ur«, ki csak nagyobb szakértelemmel nézi a képet, de nem nagyobb figyelemmel.

A tolongás a II. teremben a legnagyobb. Ott vannak a Munkácsy Mihály képei köztük »A siralomház«. Mindig nagy csoport néző áll előtte. A padló előtte szilánkos, bemélyedt. Nem csuda. A Kába kőben a esókóktól támadt mélyedés.

Bizony eltelik a délelőtt, mire mindezt sorra megnéztük, el a déli harangozás is. És a felrándult vidéket oly nagy gyönyörűség fogja el, hogy ezt is volt alkalma látni, hogy egy perczre le tudta magáról rázni »az anyagi lét terhét« és felemelkedhetett a »szellemi világba«, hogy megízlelte azt a »sót« mely mindig megív az »erkölcsi elpenészedéstől«, hogy a látotaktból lelki erőt merített, hazaszeretetet és lelkesedést az eszmények iránt, a mint ezt Wlassics miniszter levelében, Hock János pedig könyvében olyan szépen megírták a vidék számára, de csakis annak számára. Ugy érzi, hogy elfásult szíve gyógyul, tisztul, nemes büszkeség tölti el kebelét a nemzeti nagyság iránt, az önzés, a pénzsóvárság, a cinismus mind-mind elröppennek lelkéből és az érdektársadalom, a mely annyi romlást vitt véghez — a vidéken, a hanyatlás, vagy mint az angol történetíró nevezi, a »Downfall generall«, meg van semmisítve, helyre van pótolva — a vidéken. Bizony az eredménynyel, mit a képtár egyszeri látása előidézett az egyszerű s tudatlan vidékben, meg lehet elégedve Wlassics miniszter is.

Csak persze az a »műérzék«, az hiányzik még, azt kell nevelni, azt kell teremteni s ak-

kor lesz meg az a »milieu«, a mit most hiába keresgélünk. És akkor minden rendben lesz.

De hát honnan is szereztük volna mi vidékiek azt az izét? . . .

Hiszen mi itthon nem látunk mást, mint megfeketedett ösök képeit, híres nevezetes adminisztrátorokat a közgyűlési termekben, helyi nagyságok képeit, kiknek szeme oly szigoruan nézle az alatt vitatkozó késő utókorra. Hihetőleg ugy is voltak rendelve . . . hogy egyik szemök a zöld asztalon pihenjen folyton.

Más műelvezetünk nekünk nem igen akadt. Ilyen gondolatok között lépegetünk le a széles kölépcsőkön, melyeken a vidék patkós csizmája oly hangos zajt ver, hogy megreszket bele az aquarium, a megrepedt bőré czápa ott a folyosón.

Egyes hangosan diskuráló csoportok jönnek a vidék elébe a zeg-zugos folyosókon lépcsőkön.

Ahán! Itt jön a főváros a Sándor-utczából. A látványosság már elmúlt. A képviselők már mind bementek a képviselőházba, már t. i. aki elakart jönni. A szavazás odabent javában folyik.

Hűvös, borongós nap van. A lámpa fénye rezeg homályosan odabent, amint a vidék benéz az üveges szárnyas ajtón. Podmaniczky Frigyes br. is vonul már haza felé.

— Mindig 1 óra előtt szokott ebédelni a Nemzeti kaszinóban.

— Mindig gyalog megy oda.

— És mindig lassan.

Ez az utolsó látványosság, mely után a főváros is felvonul a Nemzeti muzeumba.

Nem kötelessége-e magyar államférfiúnak az aktiv cselekvés terére kivonulni, a mikor a politikai alakulások egész sora követeli, hogy a passzív szerepkörből kilépjen? Látni, hogy az országban a törvényes rend megbomlott, hogy alkotmányunk veszélyben forog és egy osztrák generális akarja átvenni a kormány vezetését, nem kell-e nemzeti kötelességnek tartania, hogy igenis átnézi a miniszterelnöki tárczát? Most a mikor az ő személye körül csoportosul minden faktor, amely közéletünk irányait megszabja, amikor benne a korona megbizik a kormánypárt őt elfogadja és jelöli, az ellenzék személyében megtalálja a garanciát, amelyet keres, amikor a disszidensek szintén bizalommal viselkednek iránta, illik-e, szabad-e magyar államférfiúnak Deák Ferencz szerepére vágyakoznia, amely szerep dicsőséges ugyan más körülmények között, de a mai helyzetre nézve kiszámíthatatlan veszedelemmel jár.

Mert mi az, ami Széll Kálmán vonakodása folytán a helyzetet veszedelmessé teszi és alkotmányos életünket kiszámíthatatlan zavarokba döntheti? A kormányzat gyeplőjét Fejérváry Géza akarja a kezébe venni, házelnöknek pedig a kormány minden áron Perczel Dezsőt akarja megtenni. Látni, hogy az ellenzék a béke kedvéért minden szélsőségig menő engedménybe hajlandó, újra előállnak Perczel Dezső személyével. Nyilvánvalólag azért, hogy a békekezió elé új nehézségeket gördítsen. Hisz a purparlék kezdetén a személyi garanciák kérdésének fölvetése idején az ellenzék követelésére Perczel Dezsőt elejtette volt már a kormány és most ujja előtérbe viszi. Valószínű, hogy az ellenzék úgy minden békülékeny hajlandósága dacára sutba fogja dobni toleranczáját és meghiusul minden üdvös eredmény.

Ilyen körülmények közt tisztán csak Széll Kálmán határozott akcióba lépése menthetné meg a helyzetet. A nemzet méltán elvárhatja tőle, hogy a jelen komoly pillanatban ne Deák Ferencz szerepében tetszelegjen, hanem levonja eddigi működésének és eredményeinek végső konzekvenciáját. Vegye kezébe a kormány gyeplőjét, mint olyan államférfiú, aki a gordiusi eseménst legsikeresebben tudja ketté metszeni. Deák Ferencz szerepére lehet még ideje később is, amikor a politikai közélet erre alkalmassá teszi.

Ováció Bánffy-nak

Budapest, február 7. (Saj. tud. táv.)
A szabadelvűpárt délután értekezletet tartott, melynek legjelentősebb pontja volt az a beszámoló, melyet br. Bánffy miniszterelnök tartott a jelen politikai helyzetről. A pártértekezlet elé nagy várakozással nézett mindenki s fel is jött rá a párt minden fővárosban tartózkodó tagja s ki is kerekedett belőle hatalmas ováció a miniszterelnöknek, melylyel szenvedett megaláztatásáért, mellőzéseért honorálni akarták.

Bánffy br. előadta beszédében, hogy politikai helyzet változatlan, hetek óta stagnál. A tárgyalások az ellenzékkel a parlamenti béke érdekében folyamatban vannak s ismerteti a béketárgyalások eddigi eredményét.

Ő amint először meghatározta a kibontakozás feltételeit, úgy most sem állhat el azoktól és föltételnek tekinti most is a *házaszabályok revízióját*, hogy a turbulens jelenetek a parlamentben többé ne ismétlődhessenek. A házaszabályokban az elnöki hatalmat óhajtja kibővíteni s jelez

azon pont, melyet az ellenzék oly nagyon perhoroskál.

A békét őszintén óhajtja s azon a legjobb akarattal közreműködik.

A beszéd egyes kitételeinél különösen békefeltételek fejtegetésénél a *háború* párt tüntetett zajosan és feltűnően míg azon kijelentésnél, hogy a békét őszintén óhajtja, a békebarátok ováczióztáltak.

Nagyvárad város közügyei.

— A holnapi közgyűlés. —

Holnap, csütörtökön tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlését.

A tárgysorozat nem hosszú, de igen nagy jelentőségű, fontos ügyeket ölel fel.

Egy politikai jellegű tárgy is lesz. Heves-megye átirata az ex-lex ellen. Szó se fér hozzá, hogy Nagyvárad nyolcztizedrészből mameluk törvényhatósága mást nem tesz, mint amit a tanács javasol: napirendre tér az átirat felett.

Nem csekély kérdés az új építkezések magasságára és városi adómentességére vonatkozó szabályrendelet.

Hogy pedig népes lesz a közgyűlés, az egészen bizonyos, mert már úgy vagyunk vele meggyőződésű városnál, hogy ha választás van, egy néhány ember otthon marad, mert nem akar sem egyik, sem másik pártja érdeke ellen szavazni, a többi pedig eljön voksolni. A mostani választásnál bármelyik fiatal ember neve kerül ki győztesen az urnából, megérdemli a megválasztást.

A közgyűlés tárgysorozata a következő:

Nagyvárad város folyó évi február hó 9-én esetleg folytatva, a városház tanácstermében mindenkor d. u. 3 órakor tartandó rendes közgyűlésén következő ügyek terjesztetnek elő:

1. Polgármesteri időszakos jelentés.
2. Belügyminiszteri körrendelet a pénztárak megvizsgálása körül követendő eljárás és teendők iránt.
3. Egy másodosztályú fogalmazói állás betöltése.
4. A tanács javaslata az új építkezéseknél adandó községi adómentesség tárgyában.
5. U. a. előterjesztése a Korona vendéglőnek iskolává átalakítására megtartott árlejtés eredményéről.
6. U. a. javaslata a polgári leány és váradolaszii elemi leányiskola elhelyezésére szükséges helyiségek biztosítása iránt.
7. U. a. előterjesztése az »Egyesült László és Hunyadi malom részvénytársaság« közeget-vám mentesség iránti kérvénye tárgyában.
8. U. a. előterjesztése Manyea Koszta köztér átengedési iránti kérvényére vonatkozólag.
9. U. a. jelentése a gör. kath. káptalan köztér átengedési ügyében.
10. U. a. javaslata a kereskedelmi és iparkamara az iránti megkeresése fölött, hogy a posta s távirda intézménynek Újvárosra leendő elhelyezése iránt a kereskedelmi miniszterhez intézett felirata pártoltassék.
11. U. a. jelentése az ifj. Ullmann Izidor ellen indított per beszüntetése iránt.
12. U. a. jelentése a Dunkel örökösök által indított perben megajánlott egyezség tárgyában.
13. U. a. jelentése a Guttman Albert nagypiaczterti telken hivatalból eszközölt elkerítés költsége ügyében.
14. U. a. előterjesztése Heves és Torontál megyék megkeresése tárgyában.
15. U. a. előterjesztése Gulyás János és Kotlacsák Jakab földbérlet átruházás iránti kérvényük tárgyában.
16. Kádár János kereskedő gyertya-szállítási szerződése.
17. Fey Rezső bádoggal kötött szerződés.
18. Dr. Endersch Leó egyetemes orvos tudori oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t.

tagjait értesíteni szerencsém van egyszersmint tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1899. február 7.

Rácz Mihály,
főjegyző.

Az öngyilkos akarata.

Megölte magát egy jogász szerelemből. Mint mondják, mielőtt véghez vitte volna tettét, egyik kávéházban felhajtott 6 pohár abszintet és danolva ment a másvilágra. Nincs hatalma már, hogy megakadályozzon benünket abban, hogy ne írjunk viszontagságos életéről, sőt tettéről és annak egyedüli okáról, eltaposott élettörténetéről.

De mégis . . .

Egy kétfelé repesztett levélpapíron, egyenes, határozott vonásokkal, szigorú hangon irt nekünk újságíróknak valamit: Hogy ne írjuk ki nevét, ne csináljunk az egész dologból semmit.

Legyen meg az ő akarata, nem bolygatjuk tovább az ő szíve titkát, csak bölcseledünk az eset fölött, mint ahogy elveket vonunk le a természeti erők nyilvánulásából, az emberi szenvedélyekből stb.

Lombroso Caesar a bolognai egyetemen a szívek és vesék vizsgálója a megmondhatója annak, hogy mily szenvedélyek és indulatok ragadják az embert a végső kétségbeesésbe és milyen lelkiállapottal megy a halálba.

Talán azt hiszi az öngyilkos a végső tusakodás perczeiben, hogy halála véget vet mindennek, kiengesztel mindent. Szemei előtt lebeg a pisztolydörrenés után bekövetkező helyzet képe.

Egy holttestem körül futkosó emberek, kik mindnyájan rajta, az elesetten akarnak minden igyekezetükkel segíteni, de már vége örökre . . .

. . . Az egész város ő róla beszél, az ő szomorú esetét tárgyalja, a sajtó szépen kiszínezve a szürke eseményt, gyöngéd, poetikus szentimentális vonásokkal és belőle értesül majd ő is a szomorú végről, melynek egyedül ő az oka . . .

Fényes temetés, általános részvétel. A korporsót félváros állja körül.

. . . Milyen szép halál. Mégis csak érdekes élni . . .

Egy . . . kettő . . . három . . . négy . . . hat pohár abszintet és egy pisztolylövés . . .

A tegnapi véres eseményre nem vonatkozik ez, az öngyilkos maga tiltotta meg, hogy nevét kiírjuk s körülményeit nyilvánosságra hozzuk, s mi engedelmeskedünk, de vonatkozik számtalan más véres történetre, melynek egy ábrándos hajlam, egy nagy adag Wertherismus a végoka . . . a halál utáni ünnepeltetés a célja.

És ha mi észrevétlenül, nem keresve ez-uttal a közönség izlését, átsiklunk e boldogtalan történeteken, még mindig van, hogy miről írjunk.

Még mindig önti a gazság az anyagot bőven, még hátra vannak a rablások, gyilkolások, házassági drámák, pikáns történetek.

Hiszen nekünk kell irányítanunk a közönség izlését!

Sajnos, már nem így van. A vetélkedés megrontotta, elenyésztette legszebb hatalmunkat. Nekünk kell keresnünk a közönség kegyét, izlését, hizelegnünk kell kedvteléseinek, takargatnunk kell hibáit.

Es ez igen nagy szerencsétlenség.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Február 8. Községi tanítók segélyegyleti közgyűlése d. e. 11 órakor.

Február 12. A »Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank« évi rendes közgyűlése.

Február 12. A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

Február 26. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

* **Az Erzsébet rend új nagykeresztése.** Ő Felsége özv. Mailáth Györgyné sz. Hiller-Pranda bárónének gróf Mailáth József erdélyi püspök édesanyjának az Erzsébet rend nagykeresztjét adományozta.

* **Egyházi kinevezések.** Ő Felsége dr. Ujfalusi Tódor József gyulafehérvári olvasó kanonoknak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett kolosmonostori címzetes apátságot; Malatinszky József nyitrai székesegyházi kanonoknak és trencsényi főesperesnek a Lengyel-Magyarország közti új címzetes apátságot; Sinkó Antal ugyanottani székesegyházi kanonoknak és zsolnai főesperesnek a Szent Háromságroői nevezett budai felhévízi címzetes prépostságot adományozta és Hegyessy László hosszú-hetényi esperes plebánost, Hangyál Mihály pinczehelyi esperes-plebánost és Dobrossy Alajos pécsi püspöki tanítóképző intézeti igazgatót pedig a pécsi székes káptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

* **A közegészségügyi bizottság megalakítása.** Nagyváradi város közegészségügyi szakbizottságának tagjait dr. Buljovszky József polgármester szombatra, február 11-re összehívta. Az ülésen fogják megejteni az elnökválasztást. Ezenkívül egy rituális metsző hely engedélyezésének az ügye kerül szőnyegre.

* **Farsang a Szt.-József intézetben.** Évek óta kellemes órákat szereztek Nagyváradi előkelő közönségének a Szt.-József intézet növénydekei az ügyesen rendezett karácsonyi pástortjátékokkal. Az intézet kormányzósága, kinek az eddigi eredmény is köszönhető, a farsang befejezése alkalmából is szép ünnepélyt rendez vasárnap, február 12-én az intézet dísztermében. Két pompás bohózatot adnak elő a növendékek. A műsor a következő:

INKOGNITO.

Bohózat 1 felvonásban.

Ney K. után Pokorny E.

SZEMÉLYEK:

Kerekházy, polgármester	Gyepes Imre
Kölakay, vizsgálatbíró	Kürthy Lajos
Sebesy, mérnök	Münch Szilárd
Szajjas, ügynök	Remess László
Lábatlan, vendéglős „az elefánthoz”	Huszár László
Nyakas, vendéglős „a vörös ökrökhöz”	Szeles János
Ujjasy, könyveztető	Szommer János
Bodros, borbély	Holies Endre
Salamon, hajdu	Tötössy Géza
János, szolga	Belényesi Ferencz

Polgárőrség. Énekhar.

A FOGADÁS.

Bohózat 1 felvonásban.

Hohnerlein M. után Pokorny E.

SZEMÉLYEK:

Koresmáros	Taróczy Béla
Földbirtokos	Molnár János
A koresmáros komája	Gyepes Imre
Szélfi } szőlőművelők	Prág Ferencz
Ujjas }	Farkas Gerő
Pinczér }	Münch Szilárd
Házi szolga } a koresmáros szolgálatában	Strébéli Gyula
Úras }	Liszka Kálmán

* **A város nem egyezik.** Tegnap már említettük, hogy a nagyváradi kir. törvényszék a Dunkel örökösöket Nagyváradi városa ellen indított 115,000 forintos perükkel elutasította. E perben tudvalevőleg a Dunkel örökösök

ajánlatot tettek Nagyváradi városának, hogy ha a város 30,000 forintot fizet a részükre visszalépnek a pertől. A törvényszék határozata a legjobbkor jött. Csütörtökön dönt a városi közgyűlés a Dunkel örökösök ajánlata felett. Csak természetes, hogy a város nem fogadja el az ajánlatot, mikor már a törvényszék kimondotta, hogy a perre nincs semmi jogalapjuk a Dunkel örökösöknek.

* **Választás a városnál.** A Nagyváradi városánál megüresedett fogalmazói állást holnap, csütörtökön tölti be választás útján a törvényhatóság. Két pályázó aspirál az állásra: Eleméry Ferencz közigazgatási gyakornok és Lukács Ödön tb. aljegyző. Mind kettő a város szolgálatában áll s buzgó működést fejtettek ki.

* **Még egy elnök.** A várad-velencei közbirtokosság vasárnap délután tartotta közgyűlését a velencei városház termeiben. A gyűlésen választották meg az új elnököt is Tokai Mihály bérlő személyében, miután Retek István ezen tisztségről leköszönt.

* **Nagyváradi és az ex-lex állapot.** Hevesvármegye hazafias törvényhatósága legutóbbi közgyűlésén megbotránkozását fejezte ki a kormány törvénytelen eljárása felett s kimondotta, hogy míg a mostani törvénytelen állapot tart, beszünteti az adók befizetését és nem rendeli az ujonczozást. Ezen lelkesült feliratot megküldötte pártolás végett Nagyváradi városának is. A városi tanács tegnap tárgyalta Hevesvármegye átiratát s azt javasolja a közgyűlésnek, hogy egyszerűen térjenek az átirat felett napirendre. Hát mást ugy sem lehet várni olyan város tanácsától, amelynek a képviselője az ex-lex vitéz Tisza Kálmán.

* **Posta-távírdai hivatal elhelyezése.** A nagyváradi telefon államosítása alkalmából, mint említettük, a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a miniszterhez, amelyben kellőleg indokolta hangsúlyozta a posta-távírdai és telefon központ Ujvárosra leendő áthelyezésének szükségét, hogy ez intézmények a kereskedelem gócpontján legyenek. A kamara ezen feliratot pártolás végett Nagyváradi városháza felé megküldötte. A városi tanács teljesen osztja a kamara által felhozott indokokat s javasolja a közgyűlésnek, miszerint hasonszerű feliratot intézzon a miniszterhez.

* **Nagy idők tanuja.** Nagy Miklós földbirtokos az 1848/49-es honvédség 3-dik (vörös sapkás) zászlóaljának őrmestere végig küzdve az egész amaz időbeli hadjáratot, elismerésül besoroztatott a lezajlott események végével 8 évre a cs. k. hadseregbe, a hol ráadásul 12 évet becsülettel kiszolgált, amit sok más, semmi rangot nem vállalt. Hazaszabadulván éppen a mozgalmas évek szellemében, megint csak otthonosan érezte magát, s a honvédegyetek megalakulása s működése évében Ipolyságon a jegyzői állást vállalta el. F. hó 2-dikán élete 72-dik évében jobb létre szenderült. Vitéz honvédtársai testületileg kísérték el az örök nyugalom helyére.

* **Tisztelgés Görgei Arthur tábornoknál.** F. hó 2-ikán lépett a világosvári történelmi tragédia meteorja élete 82-ik évében s ez alkalomból — más egyeseken kívül — a központi honvédbizottságnak alelnöke dr. Balogh Sándor fővárosi ügyvéd, Nagy Pál nyug. r. k. esperesplebános és Mikár Zsigmond társaságában tisztelgett az egykori fővezérnél. A találkozás annyi év után felette érzékeny volt, mert Balogh S. a tábornoknak a diktátori óráiból hozott emlékeztetőbe egy — rég elfelejtett momentumot és Nagy Pál a 33-ik honvédtáboraltnak volt tagja, midőn az Selmeczbányán — a Szébakánál vívott kinos éjjel után pár egyén kemény megfenyítésének volt szemtanúja. Ez a zászlóalj pár nappal azután a Branyiszkon vívott győzelemnek lett a hő-e.

* **Egy derék tanító halála.** A korán és váratlanul elhalt Kucsera György újpallotai kántor-tanítót tegnap helyezték a sirba. A temetés reggeli 9 órakor vette kezdetét, melyet Dencs János tb. kanonok, espéres-plebános végezett, Richer Jenő, Grezsineky Antal, Karácsonyi János és Kópis József lelkészek segédlete mellett; a beszentelés után, mit megható bucsuztató ének követett, — a kartársak és a község bírója és előjárói bevitték a koszorúkkal borított koporsót a templomba — hol az esperes segédlet mellett a boldogult lelke nyugalmaért ünnepélyes requiemet tartott, melyen Dobó János olasz kántor a kerületi kántor-tanítók kíséretében szivig ható gyásznékeket adott elő orgona kíséretében. A libera és absolutio végzetével ismét az előbbieket vitték a koporsót a temetőbe, hol a beszentelés után örök nyugalomra helyeztetett a temetői kereszt tövében. Igazi és őszinte részvét nyilatkozott a korán elköltözött iránt — kit fiatal neje és két kis gyermekén kívül az egész község, sőt környék hívei és a szülők könnyezve kísérték a templomba és onnan a temetőbe; de meg is érdemelte a boldogult kitüntető részvétet, ki szível, lélekkel, minden tehetségével hivatásának élt és egyháza és hazájának önfeláldozó szaképzettséggel szolgált — ez okból szerették őt a hives és szülők annyira, mert mindenfelé csak dicséretét hangoztatták, ezért becsülték előjárói a boldogultat, kit a főt. egyházi főhatóság és a kir. tanfelügyelőség minden kínálkozó alkalommal dicséretben és többször jutalomban is részesítették. Ki a boldogultnak iskolájában csak egy órát töltött, rögtön felismerte benne a lelkiismeretes szorgalmat és hivatását felértő és megbecsülő tanítót. A temetésen résztvevő nagyszámú közönség mellett ott voltak kartársai: Stark Gyula igazgató, Nagy Lajos tanító Nagyváradról, Prichistal Béla ik-lódi, Pálfi László püspöki, Petrasovich Jenő k.-tarjáni és Melán József hegyköz-ujlaki tanítók. Békében nyugodjanak porai s lelke nyerve el az Ur Jézus által a jó munkát végzeteknek ígért örök nyugalmat. Neje és ártatlan gyermekei megnyugvást találjanak az isteni gondviselésben és a minden részről nyilatkozott közrészvétben. Az örök világosság fényskedjék neki!

* **Erzsébet királyné szobrára.** Nagyváradi Velence és Váraljai takaré- és segélyszövetkezet legutóbb Gábrily Lajos elnök-igazgató elnökle alatt tartott közgyűlésén Domokos Károly igazgatósági tag indítványára az Erzsébet királyné szoboralap javára 10 forintot szavazott meg s az összeget szerkesztőségünkhöz beküldötte. Ez összeggel eddigi gyűjtésünk 107 forint 81 kr., melyet a Nagyváradi takarékpénztárban helyeztünk el.

* **A kir. tábla épületének kibővítése.** A kir. tábla helyiségének kibővítése ugyan sürgős feladata lett a városnak. Valószínűleg sikerül kieszközölni az igazságügyminiszternél, hogy megelégszik a mostani épület kellő kibővítésével egy szárny épület által. A tervek erre már készen vannak. Az egyiket a főmérnök készítette s ennek kivitele mintegy 89000 forintba kerülne. A másik terv Rimánóczy Kálmán építészé. Ez mintegy 12,000 forinttal többbe kerülne. A főmérnök a tanácshoz terjesztett jelentésében a saját tervezetét ajánlja kivételre.

* **Megtagadott kérelem.** Az Egyesült László és Hunyady malom részvénytársaság ismételve azon kérelemmel járult a városhoz, hogy a közúti vasuton a malomba hozott termények után engedessék el részükre a köveztvám, mivel a köveztet a szállításhoz úgy sem veszik igénybe. A városi tanács azonban erre nem hajlandó s azzal indokolja meg álláspont-

ját, hogy a szedett összeg tulajdonképpen nem is közeztetvám, hanem behozatali illeték s el nem engedhető, mert akkor a többi hasonló ipartelepek éppen olyan joggal kérhetnék az elengedést, ami pedig nagy bonyodalmakat okozna a városi pénztárnál. Ilyen értelemben tesz a tanács javaslatot a közgyűlésnek.

* **Eljegyzés.** Váradi és micskei *Baranyi* Gábor (Vedres-Abrány) eljegyezte f. hó 4-én besseneyi *Beothy* Klára kisasszonyt Örviden.

* **A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyváradi legrégibb kitűnő pénztárosa, a «Nagyváradi Takarékpénztár» február hó 26-án délelőtt tartotta évi közgyűlését.

* **A nagyváradi jogakadémia gyásza.** A nagyváradi kir. kath. jogakadémia polgársága *Pösig* Venczel IV. éves joghallgatójának váratlanul történt elhunytáról a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyváradi kir. jogakadémia polgárai szomorodott szívvel tudatják pályatársuknak *Pösig* Venczel IV. éves joghallgatójának folyó évi február hó 6-án este 10¹/₂ órakor váratlanul bekövetkezett elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. évi február hó 8-án d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint a Bihar megyei közokmányból az olaszii közsirkertben örök nyugalomra tételni. Nagyváradi, február 7-én. Nyugodjék békében.

* **Ujabb borhamisítások.** A budapest-ferencvárosi rendező-pályaudvarra két waggon érkezett be, amely Aradra volt távolítandó. A két waggon 15—15 tonnás. M. Á. V. 110329 és 110683 Grn. számot viselő hordókkal volt telve, egyenkint tizzel úgy, hogy nyergelve kellett berakni. A hordóküldeményt Komárvárosban — mint borszállítmányt, Edmund Bink adta föl saját címére: »Edmund Bink magyarádménési bortermelő Arad«. A két waggont rendezés végett a 13-ik gurítóra vitték, hogy az aradi vágányra bocsáthassák. Midőn a két waggont a lejtőn utnak bocsájtották, az oly erővel ütdőtt a vágányon álló többi teherkocsikhoz, hogy a rajta levő hordók összegurultak s köztük három hordónak, a »7. H. K. S. 9. H. K. S. és 5. H. K. S.« jelzetű hordóknak a donái összetörték. A zuzódás következtében a hordók tartalma kifolyt, amelyről a fékezők azonnal konstatálták, hogy az nem bor, hanem spirítusz izü panes. Nyomban jelentést tettek az igazgatóságnak, amely vizsgálat végett Farkas vasúti ellenőrt küldte ki. Az ellenőr megjelent a helyszínen, jegyzőkönyvet vett fel a kárról s egyben megállapította, hogy hamis bevallás forog fenn, amennyiben a magyarádménési bortermelő küldeménye nem bor, hanem spirítusz, tulnyomó víz és borseprőkeverék. Az egész keverék zavaros színű, körülbelül olyan, mint a forrásban levő must és legfeljebb 18 fokos szesztartalma van. Farkas ellenőr jelentése alapján Török Győző a ferencvárosi állomás főnöke a folyadékból három üveget megtöltetett, lepecsételte s az állomás főnökségénél letétbe helyezte. A két waggonra nézve elrendelte, hogy az rendeltetési helyére, Aradra továbbíttassék. A küldemény megérkezésétől táviratilag értesítette az aradi rendőrséget, amely Edmund Bink ur borküldeményét valószínűleg alaposan őrizet alá vette. A vizsgálat lesz hivatva kideríteni, minő borok fekszenek a magyarádménési bortermelő pincéjében s mire akarta felhasználni ezt a pancsot, melyet maga keresztelt el bornak Komárvárosban.

* **Meglopott gyár-pénztár.** A Bihar-szilágyi olajgyár pénztárnoka *Lamberger* Gusztáv észrevette, hogy a gyár irodájában levő kézipénztárból a külerőszak minden nyoma nélkül naponként tűnedeznek el apróbb összegek, melyeket azután a pénztárnok a sajátjából volt

kénytelen pótolgatni minden egyes alkalommal. A minap azután sikerült a tolvajt megcsipni *Biró* János irodaszolga személyében, aki az irodasztal tetejét egy vasruddal felfeszítette s a fiókjában levő bádogmedence lakatját pedig egy másod kulccsal nyitotta fel. Az ily módon megkaparintott pénzüsszegekkel *Biró* János egyes mesteremberektől eszmát s ruhát vásárolt.

* **Fejszezsapások.** Luma József és Munkácsi Sándor h.-k.-pályi-i lakosok kint dolgoztak a mezőn. Nem tudni mi történetet közöltek, de egyszerre Luma József a távolban dolgozók láttára fejszét emelt Munkácsira s czombján, felső karján megsebesítette. A könnyen hevülő atyafit a hüvösre tették.

* **Elhunyt kormányparti képviselő.** Balogh Kálmán ócsai kormányparti képviselő meghalt.

* **Névváltoztatások.** Ernst József nagyváradi lakos vezetéknévét »Melnár«-ra, Weiszberger Henrik, továbbá kiskoru Weiszberger Sándor, Weiszberger Lajos, Weiszberger József, Weiszberger Béla ugrai lakosok vezetéknévüket »Vadász«-ra változtatták.

* **Három tűz egy napon.** Tegnap három ízben kondultak meg az összes harangok hirdető, hogy tűz van. Délelőtt Beck Lászlóné körös-utcai lakosnál kisebbszerű szobátűz, ameiyet hamarosan eloltottak. Dél után a nagypiaczon volt egy kisebbszerű kéménytűz. A baj itt sem volt komoly. A harmadik tüzeset este volt a lóvásártéren. Ezt a tüzet is sikerült lokalizálni, mielőtt komolyabb baj lett volna.

* **Meggyilkolt földmivelő.** Körösszeg-Apátiban tegnap meggyilkolva találták Pukuli András földmivelőt. A szerencsétlen ember összevissza volt verve mikor megtalálták s már halott volt. A nyomozást a csendőrség teljes erejével megindította, azonban ez ideig egész eredmény nélkül. A gyilkosságról a bővebb részletek még hiányoznak.

* **Meglopott munkás.** Tegnap Moskovits Antal szeszgyárában az egyik munkás ládáját feltörve találta s amint a ládát megvizsgálta észre vette, hogy a megtakarított pénze, 36 frt hiányzik. A rendőrség a nyomozást ez ügyben megindította s egy munkás társát a károznak el is fogta, aki ugyan tagad, de igen sok terhelő adat van ellene, sőt a lopott pénzből 9 forintot meg is találtak nála. Ezen felül kisült, hogy ezen munkás munkakönyve hamis. Letartóztatták.

* **Kimutatás.** 1899. év febr. 5-én tartott ref. bál alkalmából fölfűzettek: Dr. Dési Géza 5 frt, dr. Ritoók Géza 4 frt, dr. Várady Zsigmond 4 frt, Wertheimstein Alfréd 4 frt, Némethy Károly 3 frt, Gáll Antal 3 frt, Mezey Mihály 2 frt, Zathureczky Albert 2 frt, Bor Imre Velence 2 frt, Kesztyus János 2 frt, Nagy Lajos timár 2 frt, Aerczberger Dániel M.-Berény 2 frt, özv. Kovács Lászlóné 2 frt, özv. Szeghalmi Balászné 2 frt, dr. Fazekas Imre 2 frt, László Ambrus Szalonta 2 frt, Ragány János 1 frt 50 kr., Tóth Dezső Budapest 1 frt, Serdült Bálint 1 frt, Tivadar Jánosné 1 frt, Horváth Ferencz 1 frt, Békési Géza lelkész 1 frt, Csák Máté lelkész 1 frt, Sulyok István 1 frt, Zagyva Gyula Pelbáthid 1 frt, ifj. Kesztyus János 1 frt, Daday József 1 frt, Stern Hermann 1 frt, Potnik Mihályné 1 frt, Weiszlovics Adolf 1 frt, Szücs Mihály Kovács 1 frt, Mark János 1 frt, Bánfi Sámuel 1 frt, Osváth Lajos 1 forint, Spitzer testvérek 1 forint, Sterczberger Tibor M.-Berény 1 frt, Szathmári Zoltán 1 forint, Kurner Ignác 1 forint, Hegedűs Géza 1 frt, Oszterlamm Ármán 1 forint, Miskolczy Árpád 1 frt, Sztankovich 1 frt, ifj. Fekete László 1 frt, Tikos András 1 frt, Pántya Péter 50 kr., dr. Perjessy M. 50 kr., Molnár Bálint 50 kr., X. Y. 50 kr., R. S. 50 kr. Összesen 74 frt. Nagyváradi, 1899. febr. 6. *Füredy*, pénztárnok.

Gyilkosság egy kutya miatt.

— Saját tudósítónktól. —

A múlt év augusztus havában rémes gyilkosság volt Szél-Tarlón. Az egyik jómodu gazda meglötte a szomszédját azért, mert az agyonlőtte a kutáját.

Természetesen a kutya meglövése csak a közvetlen ok volt, mert a szomszédok már régebben ellenséges viszonyban éltek.

Földes Sándor és Váradi Gergely éveken keresztül laktak egymás szomszédjában, az utóbbi időben azután már ellenséges viszonyban éltek egy ut miatt.

A múlt év augusztusán azután Váradi agyonlőtte a Földesi kutáját azért, mert a kutya ette a Váradi tengerijét.

Mikor Földesi meghallotta kedvencz kutájának a sorsát, haza ment s Váradit, aki alig egy fél óra múlva a háza előtt ment el szekérével, agyonlőtte.

A végtárgyalásról tudósítónk a következőket írja:

A tárgyalást a törvényszék elnöke Tassay Pál dr. vezeti, a tanács tagjai: Tassie Sándor és Koss Rezső bírák, jegyző Sarkadi Imre.

A vádhatóságot dr. Popp Aurél képviseli, míg a vádlottat Hegyesi Márton védi.

Özv. Váradi Gergelyné az első tanu, aki elmondja, hogy igen sok ideig békében éltek, amely jó viszony csak három évvel a véres tett elkövetése előtt bomlott meg. A dologról Váradiné nem tud, a lövést ugyan hallotta, de hogy mi történt, nem tudja.

Azt mondja tanu tovább, hogy a kutája ette az ő tengerijöket s a férje ezért lőtte meg a kutát.

Hatvan forint temetési költséget s ezer forint kártérítést kér.

Horváth István a Váradi nejét szintén megsértette, amennyiben mikor Földesi meglötte Váradit, ő is oda ment s ekkor Földesi őt is leakarta löni, azonban ő a fegyver csövét elhárította, akkor azután egy vasvillával hasba szurta.

A vádlottnak Földesi Sándornak a kihallgatása következett ezután. A hatalmas termetű szinpatikus arczu ember azt mondja, hogy három évig voltak ellenséges viszonyban Azt állítja, hogy a viszály oka az volt, hogy neki több vagyona volt mint nekik.

A tettet beösméri, de azt mondja, hogy mikor Váradi elhaladt a portája előtt, odakiáltott neki:

— Lőjjél meg ha mersz.

A vádlott, mint mondja, ezen ingerült fel s ezért lőtt.

Váradi Róza az áldozatnak fiatal 15 éves gyermeke mint tanu. Jelen volt, mikor az édes atyja a szomszéd kutáját agyonlőtte. Ott volt a tett elkövetésénél is. Azt mondja, hogy Földesi már kint állott, amikor jöttek. Láta, mikor a fegyver elsült, szóváltást azonban nem hallott.

Váradi Juliánna, az áldozatnak másik leánya, a következő tanu, aki az esetet éppen úgy beszéli el mint a testvére.

Földesi Sándorné a vádlottnak a felesége jön be ezután, a fiatal, feltűnően szép asszony mindennek előtt kijelenti, hogy vallani akar. Elmondja, hogy a férje igen ingerülten jött haza s legelőször is megtöltötte a fegyverét.

— Próbálta visszatartani a férjét?

— Igen, iparkodtam, de ő azt mondta, hogy nem csinál semmit sem, de azért kiment.

— Azután jött Váradi?

— Igen, amikor Váradi már a mi portánk előtt volt, akkor ment ki az uram.

Azt mondja ezután a tanu, hogy a Földesi a mellére mutatott s így szólt:

— Ide lőjj, ha mersz.

Többet nem tud.

Egy kis 11 éves fiú *Papp Demeternek* a kihallgatása következett ezután, aki a kutyának az agyonütésénél volt jelen. Láttá azt is, a mikor a véres eset történt. Azt mondja, hogy Földesi a mellére mutatott s akkor mondta: lőjj ide ha mersz!

Halmarsán Mari a vádlott cseléd leánya ugyanugy vall, mint *Papp Demeter*.

Ezek után még több tanút hallgattak ki, a kik főleg arról tettek vallomást, hogy a két család ellenséges viszonyban élt.

A tanu kihallgatás este 8 órakor befejeztetett s vád és védbeszéd ma fog megtartatni s ítélet hozatni.

IRODALOM.

— **Arménia.** Magyar-örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Szongott Kristóf. Február. Szamosujvár. Todorán Endre Auróra könyvnyomdája. 1899. A magyar igazságszolgáltatás terén kiváló érdemekben gazdag férfiú, *Mály István*, kuriai bíró, a temesvári törvényszék elnökének arczképe díszíti a jeles folyóirat első lapját. Tizenöt éves korában testvérével együtt karddal védte hazánk oly igazságos szent ügyét, mely ellen az egész monarchia minden nemzetisége össze esküdni látszott, aztán törhetetlen jellemzilárdsággal, Isten áldotta észtehetséggel védelmezte az igazságot, az erényt, sujtotta a bűnt a jogrend ellen lázadó akaratot. A hatvanöt éves férfiutól még sokat vár a közügy. Dr. *Molnár Antal* Daghaszjan műve nyomán (Gründung des Bagratidenreiches durch Aschot Bagratuni Berlin, 1893.) ismerteti az örmény közéletet az első Bagratidák idejében, kimutatva az egyház államszilárdító működését a földrajzi viszonyok és politikai alakulások által széttagolt örmény földön. Érdekes képét festi az egyházi életnek főleg az aszketikus elterjedésének. Hasonló tárgyú, művelődéstörténeti képet nyújt *Voith Antal* Jéghise műve nyomán: Bádmáthiun Vártánánczh bádérázmin. Velence. 1893. Az örmény vallásháborúk koráról (439—485. Kr. u.) melyeket az örmények *Vártán Mámigónián* vezérlele alatt a perzsák ellen vívtak, a hátrahagyott örmény nők gyászát ecsetelvén. Az *érdekes szerkesztő* folytatja Szamosujvár monografiáját, Gerla falu történetét adván, valamint az örmények vázlatos történetét 1200-tól Kr. u. a XI. század végéig Kr. u. A kisebb közlemények közt is sok érdekes dolgot találunk. Pl. hogy Párisban most az utcajelző táblák helyén, hol valamely történeti név szerepel, az illető egyének életéből vett valamely jelenetet ábrázoló domborművet készítenek. A derék folyóirat ára 4 frt. Melegén ajánljuk.

A Magyar Könyvtárból ismét új sorozatot küld szét a Wodianer-czég, mely ezt a kittűnő vállalatot oly gyorsan tudta fölvirágoztatni. A most megjelent öt füzetben jól vannak képviselve azok az irányok, melyek a gyűjtemény szerkesztőségét vezetik: a régi klasszikus irodalom mellett terjeszteti a modern külföldi irodalomnak legjobb termékeit s e mellett bő helyett juttatni az újabb magyar költészet legkiválóbb művelőinek is. Itt van mindennek előtt Sophocles Antigoné-ja, a görög színpad legbájosabb remeke, melyet a már Homér-fordításairól ismert Kemens (Kempf) József ültetett át nagy gonddal a vállalat számára. A francia elbeszélő irodalmat egy gyönyörű Coppée-féle novella képviseli, a »Henriette« című, melyet Bottlikné tölgyesi Margit igen szépen ültetett át magyarra. Egy másik novella füzetben, a »Lányok« címűn, a mai olasz irodalom legnagyobb elbeszélőjének, Matilde Seraonak nevét olvasuk mint szerzőt, míg mint fordító Tóth Béla van megnevezve. Az eredeti magyar művek Ábrányi Emiltől és Tolnai Lajostól valók. Amaz »Márcziusi dalok és egyéb költemények« címmel hazafias versei legjavát gyűjtötte össze, főkép a márczius 15-ikét ünneplő alkalmi verseit, melyeket e napon országgszerzte szavalnak, Tolnay »A nagy-gyárosok és egyéb elbeszélések« cím alatt ad ki néhány novellát, melyek mellett a kiváló író elismert nagy tehetségéhez. A »Magyar Könyvtár« füzetének száma immár

elérte a 86-ot; valamennyiről készséggel küld jegyzéket a Wodianer F. és Fiai czég (Budapest, Andrássy-ut 21.) Egy-egy szám ára 15 kr.

MULATSÁG.

Tüzoltó-bál P.-Szőlősn. Igen szép sikerrel folyt le vasárnap a p.-szőlősi tűzoltó egyesület bálja a »Jégpincze« diszes termében. Nagyszámu közönség kereste fel városunkból is e mulatságot, melynek sikeréért az érdem oroszlánrésze Szabó János községi főbíró tűzoltó főparancsnokot illeti, kit is méltó ováczióban részesítettek. Kárándi Jóska zenekarának tüzes muzsikája mellett a hajnali órákig járták a párok a táncot. A négyest 70 pár tánczolta. A terem izléses és találó díszítése körül Tzentesy László segédjegyző és ifj. Szlafkay Mihály fáradoztak.

FARSANGI NAPTAR.

Február 9. Középiskolai kolonbál.
Február 11. A m. kir. posta és távirda altisztek táncz-vigalma.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezestélye.
Február 14. Jogász tánczestély.
Február 14. Zártkörű tánczestély Nagy-Bárodon.

REGÉNY-CSARNOK.

Paraszt história.

Írta: Kiss Rezső.

7.
— No gyermekeim, eredjtek be csak a másik házba szaporán, mert ott van már egy pár tisztes vendég. Még a kántor uram, meg a nótárius uram is eljött a tiszteletkre. . . . Eredjtek lelkeim. Várnak már rátok. A mai nap öröme egy kis vigaszág lesz. En meg át megyek a vityillóimba, mert elfelejtettem a kis kaput bezárni, a tehénnek enni adni. Megyek is már, de nyomban itt leszek!

— En is elmegyek. Körül nézek, hiszen oly régen nem láttam már szülőházam tájkát. Addig eredj be a vendégekhez édes Juliskám. Itt leszek én is mindjárt.

Borcsa ott volt a Teri néni házában. Nagyön megörült a Sándor látásán. Igen, mert az mindig védelmezője volt.

Amint aztán Sándor, az édes anyja és Boris beszélgettek, miközben Sándor odaült Boris mellé, — egy alak kandikált be az ablakon. Be láthatott, mert a zsalugáter nem volt behuzva. Anyira örült, hogy alig tudta az örömet elnyomni, hogy fel ne rikkantson.

Vajjon mit láthatott?

Hát nem látott az semmi különösét, csak azt, hogy Sándor ott ült Borcsa mellett a nád lőczán, aztán a vállára tette a kezét.

Más nem is talált volna ezen semmi különösét, vagy örvendetest, de Imre — mert ő volt a befelé kandikáló — nem adta volna ezt a látást tán száz pengő forintért se, de tíz forintért biztosan nem. Rögtön át szaladt Barnákhoz. Julissal akart valamit beszélni, de csak úgy négy szem között. Épen kapóra jött hát, hogy Julist egyedül találta a veréce előtt, a mint krumpit hámozott.

Oda állott elébe köszöntés nélkül, aztán tompa elfojtott hangon kérdezte tőle:

Julis, te szereled még Sándort?

A leány nem válaszolt. Felállott az üllő helyékről aztán indult befelé. Imre megfogta a kezét. Visszahúzta.

— No hát ha akarod mostan megtudhatod, hogy ki az igaz hozzád, Sándor-e vagy én! Azt mondtad én találtam ki a Borcsa históriáját. gyere át az udvarunkra . . . nézz be a kis ablakon aztán a két szemeddel fogsz olyat látni amiből elhiheted, hogy az utolsó szóig mind szent az amit Borcsáról meg Sándorról mesélnek . . . no gyere velem . . .

Alig birt Julis szóhoz jutni a nagy felindulástól.

— Nem igaz a kelmed beszédje! Sándor esküt is tett rá, hogy hozzám hű volt s hogy most is az. . .

— Gyere a kis ablak alá, majd világos lesz ott előtted minden . . .

Megfogta a Julis kezét s vonszolta magával ki az utra. Ugy ment Julis utána, mint az

alvajáró . . . nem is érezte, hogy vezeti valaki . . .

Oda értek az ablak alá.

Ott tért magához Julis — és a kételkedés tengere borult a lelkére. Neki támaszkodott a ház falának s agya tűzben égett . . . gondolatai rohanva futkostak agyában. Nem akart belesni az ablakon . . . úgy félt. De addig nógatta Imre míg azután benézett.

Hej bár ne nézett volna bel!

Egy pillantást vetett csak be a házba. De amit látott — attól úgy meg tántorodott, mintha fejbe vágták volna. . .

— No Julis ugy-e hogy nem zörög a falevél ha a szél nem fujja! Látod, Sándor alig hogy haza jött már is itt van a szeretője. No látod Julis . . . ott ül a te hű Sándorod a Borcsa mellett . . . Hogy czirogatta az arcát. . .

Neki esett a falnak Julis. Azt hitte meg ful . . . olyan sebesen vert a szíve, alig bírta a lélekzetet szedni . . . aztán kitört belőle a metsző fájdalom érzése.

Szívrepesre felkiáltott s abba a kiáltásba bele volt öntve minden kinja.

— Rettenetes! . . . oh igaz hát! és mégis hazug ajkár . . . vette a boldogságos szent Szűz nevét . . . Sándor! Sándor! Ugy áldjon az Isten, ahogy az esküdet tartod!

A Julis sirására, jajgatására benépesült az utca.

Ott volt Julis mellett az anyja, az apa, a szeretője, mindenki csak Borcsa nem . . . ő szegény elhuzódott a keribe. Neki még a fájdalmát elsírni sem volt szabad, úgy, hogy azt Julis is lássa.

Mikor Sándor kijött a házból, Julis ott feküdt a földön . . . fetregett, uirt a láz megfosztott az esztől. A legény mellé térdelt . . . csókoltatta, ölegette, azután édes, szerető szavakkal szólalt meg.

— Juliskám, életem öröme mi lett, szólj! . .

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kártyás herczeg.

Budapest, febr. 7. (Saját. tud. táv.) Berlinből szenzációs dolgokat jelentenek Alfréd Szász Koburg Góthai herczegnek, az angol királyné unokájának halálára vonatkozólag.

Ezek szerint a fiatal herczeg pár héttel halála előtt öngyilkos lett, melyet sikerült a legnagyobb titokban tartani. A császár ugyanis Berlinből áthelyezte Darmstadtba, mert egy elzúllott, kétes hírű társaság, a Club der Harmloser tagja lett. Darmstadtba újra folytatta zúllott életét a kétes mulatóhelyeken, kártyabarlangokban. Egy éjjel hamis játékosok közé került egy kártyabarlangban s a kártyabarlang kozákjai mintegy százhatvan ezer márkától fosztották meg.

Ez eset nemsokára kitudódott, híre bejárta az egész várost s a hamis játékosok társasága kopromitálta az ifju herczeg, ki a mindinkább növekvő botrányt nem volt képes elviselni, föbe lőtte magát.

A kapott fejsebből azonban kigyógyult s Meránba keresett üdülést, ahol azonban agysérülésekben belehalt.

A bolgár fejedelemmé halála.

Szófia, február 7. Candianu tábornok, a román királynak Mária Lujza fejedelemasszony temetésére kiküldött képviselője tegnap este ide érkezett és félórát tartó kihallgatáson volt a fejedelemmel. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, február 7. Dupuy miniszterelnök, a revizió-bizottság határozata ügyében mogkérdeztetvén, kijelentette, hogy a

kormány fel fogja vetni a bizalmi kérdést és vissza fog utasítani minden módosítást, amelyek célja a törvény jelle-
gének megváltoztatása volna. (Magyar Táv. Ir.)

Spanyolország.

Madrid, febr. 7. Itt teljesen alaptalannak nyilvánítják egy angol lapnak azt a híret, hogy karlista lázadás volna készülöben. (Magy. T. I.)

Dél-amerikai államfők találkozója.

Santiago (Chile), febr. 6. Chile elnöke az „O Higgins» páncéloshajóval két czirkálóhajó kíséretében Punta-Arenasba (Magelhaens-szoros) utazott az argentinai elnökkel e hó 15-én leendő találkozáshoz. Ehhez a találkozáshoz nagy reményeket fűznek. Az elnök kíséretében vannak a miniszterek, több kormányhivatalnok és a Puna-Atacama-ügyben Buenos-Ayresben november havában tartott értekezletnek három kiküldöttje. Ugyanennek az értekezletnek két másik kiküldöttje Buenos-Ayresből szárazföldről megy Punta-Arenasba.

A bolgárok gyásza.

Konstantinápoly, febr. 7. Sakir basa tábornagy, aki a szultánt a bolgár fejedelemszögy temetésén képviseli, ma este elutazik Szófiába, Giesl báró osztrák-magyar katonai atassé tegnap utazott Szófiába. (Magy. táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Istállótrágya és műtrágya.

Minden terméssel, melyet learatunk termőföldünkön bizonyos mennyiségű ásványi tápanyagot vonunk el, így termőtalajunk utóvégre is kimerül, ha jó előre nem gondoskodunk azok pótlásáról, minden métermázsa magterméssel annyi foszforsavat vonunk el a talajból, mint amennyi 7 kg. szuperfoszfátban van. A talajtól elvont ásványi tápanyagok pótlása egyrészt a talaj munkálásánál segítünk elő, másrészt trágyázás által történik, ez utóbbit óhajtjuk tárgyalni. Mindenek előtt azon fölötté fontos kérdéssel kell tisztába jönnünk: »melyek azon legfontosabb tápanyagok, melyekre kultúr-
vényeinknek szüksége van?» Rövid válaszuk: foszforsav, nitrogén és káli. A foszforsavszuperfoszfáttal trágyázással a nitrogént istállótrágyával és hig ürülékkel, az ammónsókkal és chilisalétrommal, a káli legelőnyösebben tiszta 50 százalékos chlorkáliummal, vagy 12-5 százalékos kainittal juttathatjuk a talajba.

Egy más fontos kérdést kell most megvitatnunk: »tartalmazza-e az istállótrágya e három tápanyagot?» Általánosságban e kérdésre azt válaszolhatjuk, hogy az istállótrágya rendszeren igen gazdag nitrogénben, kellő mennyiségű káli is tartalmaz, ellenben foszforsav tartalma aránylag igen csekély. A foszforsav tartalmát illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy az istállótrágya aránylag azért oly szegény foszforsavban, mint a mezőgazda az eladott szarvasmarha csont-
állományával, a tejjel, valamint az eladott gabonával igen sok foszforsavon tud, anélkül, hogy azt az istálló trágyával pótolhatná. A gyakorlat ezt kigazdálkodónál feltűnő módon igazolta be, mert mindenütt, a hol még műtrágyázás nem fogantatott, mindenek előtt a foszforsav trágyázás, különösen pedig a szuperfoszfáttal trágyázás vált be sikeresen, világos bizonyítékaul annak, hogy kigazdálkodó talaja a foszforsav tartalmát illetőleg igen elszegényedett.

Az istállótrágya áll szilárd higürülékből és alomból. Ennek folytán természetesen a trágya értéke is változik; mindenesetre hiányzik belőle a foszforsav, melyet a csontokkal, tejjel és magterméssel tölve elvontunk s miután évszázadokon keresztül nem trágyázunk foszforsavval, szántóföldeink és réteink elszegényedtek e fontos tápanyagban. Igen nagy befolyással van istállótrágyánk jóságára az állatok táplálkozása, a takarmány minősége és mennyisége. Mentül jobban tápláljuk állatainkat, an-

nál jobb a trágyánk Rossz táplálkozás eredménye a rossz teljes és rossz trágyázás.

Ha már most áttérünk a fontosabb műtrágyák ismertetésére, első sorban is a kérdést vetjük fel: Mi a lényeges különbség az istállótrágya és műtrágyában? A különbség a kettő között a következő: Az istállótrágya növényi táplálkozásra szükséges anyagokon kívül még humuszképző anyagokat is tartalmaz, melyek a talajt annyiban javítják, hogy általuk nehéz talaj lazábbá, könnyű homok talaj nedvesebbé tetteik. A műtrágya ezen humuszképző anyagokat nem tartalmazza; rendszeren a legfontosabb ásványi tápanyagoknak csak egy vagy legfeljebb egykettőjét tartalmazza, így például csak foszforsavat (szuperfoszfát) csak nitrogént (ammóniak-szuperfoszfát) és csak egyes keverékekben (káli Ammon-szuperfoszfát) tartalmazza az összes ásványi tápanyagokat. Ez okból a műtrágyákat »segédtrágyáknak» is nevezzük, mert céljuk az istállótrágya és higürülékeit hiányzó tápanyagait pótolni és így hatásukat fokozni.

A kiskereskedők társulata a polgármester előtt. A kiskereskedők társulatának 10 tagu bizottsága ma délután tisztelettel titkára dr. Adorján Ármán vezetésével alatti dr. Bulgyovszky József polgármester előtt és kérte, hogy a tanács által kiadott rendeletet a fogyasztási adókra vonatkozólag, mely a kiskereskedőket megkárosítja választaná meg. A polgármester a küldöttséget szívélyesen fogadta és biztosította jóakaratról. Hivatkozott arra a kötelességekre melyek ő reá és a tanácsra hárulnak kapcsolatosan a város érdekeivel; a kérelmet mindenesetre előterjeszti a tanácsnak s rajta lesz, hogy a város érdekeinek megóvása mellett, ha lehetséges, az előadott sérelmek orvosoltassanak.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul» eredeti távirata. —

Határídők.

B u d a p e s t, február 7.

Az irányzat szilárd

Buza márciusra	— — — — —	9.79
Uj tengeri	— — — — —	9.57
Rozs észre	— — — — —	8.04
Zab észre	— — — — —	5.84
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, február 7.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	— — — — —	362.50
Magyar hitel	— — — — —	398.50
Államvasut	— — — — —	365.—
Rimamurányi	— — — — —	307.—
Magyar jelzálog	— — — — —	249.—
Salgótarjáni	— — — — —	636.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamos vasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	— — — — —	360.78
Magyar hitel	— — — — —	391.—
Államvasut	— — — — —	362.1/2
Birodalmi márka	— — — — —	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.40
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.—
Tiszabábalyosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	138.60
Osztrák járdék papírban	— — — — —	101.25
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	101.10
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	120.—
Osztrák korona járdék	— — — — —	101.75
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — —	920.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	398.75
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	392.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — — —	359.70

20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — — —	362.75
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.95
London vista	— — — — —	120.45
Párisi vista	— — — — —	47.82
20 márkás arany	— — — — —	11.79

A szerkesztőasztal felölle:

Dr. VUCSKICS GYULA.

MEGHIVÁS

a Nagyváradi Takarékpénztár Részvénytársaság

52-ik rendes közgyűlésére,

mely 1899. február 26-ik napján d. e. 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

T Á R G Y A:

1. Az igazgatóság jelentése az 1898. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1898. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.*
3. Az alapszabályok 26. §-a értelmében lelépő igazgatóság helyébe igazgatósági elnök és 4 igazgatónak választása 3 évi időtartamra.
4. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelépő felügyelő-bizottság helyére 3 rendes és 1 pótfelügyelőnek választása 3 évi időtartamra.
5. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra.
6. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényével együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számát előtűntető tértívennyel láttatik el. A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. é. február hó 18-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1899. február 7-én.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazg. elnök.

* Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozathozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább is harmadrészét képviselik.

Fodrász-üzlet átvétel!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt vendégeimet értesíteni, hogy az eddig **Liptay László** úr által birt és az Orsolya-zárda bérházában fennálló

fodrász és borbély üzletet

1899 február hó 1-től átvettem és azt saját ifj. Strobek Károly nevem alatt tovább vezetem. Felkérem a nagyérdemű közönséget, hogy b. látogatásukkal szerencsétlenni szíveskedjenek, előre is ígérve a legszolidabb és tiszta kiszolgálást.

Üzletemet a mai kor igényei szerint egy kiváló fontos ujitással szereltem fel, a mely ujitás ugyanis abból áll, hogy minden látogatóm részére egy diszes szekrényben alkalmazott külön fiók van orvosilag jóváhagyott és megvizsgált, legjobbminőségű fodrászati szerek és eszközökkel, névszerint: haj- és bajuszkéfék, sűrű és ritkafésűk, arcmosó szivacs, rizsporzó, szappan kis és nagy kendővel ellátva.

Ezen ujitásom a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlva, vagyok alázatos tisztelettel:

ifj Strobek Károly,

borbély és fodrász.

Olaszi, Fő-utca.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad	»	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykúta	»	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen	»	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucs	»	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	»	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva	érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa	»	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	»	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka	»	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	»	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév	»	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	»	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva	ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd	»	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	»	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen	»	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd	»	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Péterd	»	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány	»	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely	»	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Kereszte.	»	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértess.						
Várad-Velence	»	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	»	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad	érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	»	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd	»	9 28	5 06	Vértess ind.	—	—
Püspöki	»	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad	ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos	»	9 41	5 17	M.-Pályi	»	5 47
Bors	»	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence	»	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi	»	10 05	5 41	H.-Pályi	»	6 03
Mező-Kereszte	»	—	—	03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	»	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi	»	10 20	5 55	H.-Bagos	»	6 18
Mező-Péterd	»	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	»	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	»	—	—	Sáránd	»	6 40
-qUjfalu	»	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	»	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértess ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13	
ápS	»	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	»	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.						
Báránd	»	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	»	—	—	4 06	5 43	4 08		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
P.-Ladány	»	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	»	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 10	
Szolnok	»	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucs	»	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	09 42	
Nagy-Káta	»	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	»	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Gyoma—Nagyvárad.						
Budapest	érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár	érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma						Gyoma—Nagyvárad.					
		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.						
Nagyvárad	ind.	3 50	2 40	Vaskóh	ind.	4 30	2 —	Nagyvárad	ind.	5 50	2 37	Gyoma	ind.	3 40	2 40								
V.-Velence	»	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	»	† 4 42	† 2 43	Ósi	»	6 09	3 05	Déva-Ványa	»	4 37	3 48								
Félic-Füldő	»	4 32	3 13	Szudrics	»	5 09	3 12	Uj-Palota	»	6 24	3 05	Körös-Ladány	»	5 13	4 22								
Kardó	»	4 50	3 27	Belényes	»	5 37	3 52	Gyires	»	6 41	3 17	Szeghalom	»	5 40	4 53								
Magyar-Gyepes	»	5 50	4 17	Sonkolyos	»	† 5 58	† 4 15	Körös-szeg	»	7 02	3 36	Vésztő	»	6 12	5 34								
Tasádfő	»	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	»	6 10	† 4 27	Szakál	»	7 39	4 05	Köt	»	6 38	6 03								
Drág-Cséke	»	6 30	4 45	Borz	»	† 6 19	† 4 37	Nagy-tóti	»	7 55	4 21	Iráz	»	6 52	6 29								
Magyar-Cséke	»	6 50	† 5 —	Sólyom	»	6 35	4 58	Komádi	»	8 25	4 32	Komádi	»	7 10	7 08								
Dusesd	»	† 7 05	† 5 12	Gyanta	»	6 56	† 5 19	Iráz	»	8 42	4 49	Nagy-tóti	»	7 22	7 13								
Szombatság-Rogoz	»	7 46	5 47	Hollód	»	7 10	5 34	Köt	»	9 19	5 14	Sakál	»	7 48	7 43								
Hollód	»	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	»	7 31	6 03	Vésztő	»	9 44	5 32	Körös-szeg	»	8 11	8 12								
Gyanta	»	8 12	6 11	Dusesd	»	† 7 55	† 6 34	Szeghalom	»	10 34	6 13	Gyires	»	8 33	8 33								
Sólyom	»	8 38	6 36	Magyar-Cséke	»	† 8 07	6 49	Körös-Ladány	»	11 —	6 31	Uj-Palota	»	8 47	8 53								
Borz	»	† 8 53	† 6 50	Drág-Cséke	»	8 26	7 17	Déva-Ványa	»	12 03	7 21	Ósi	»	9 03	9 12								
Belényes-Ujlak	»	9 05	7 01	Tasádfő	»	8 40	† 7 33	Gyoma	érk.	12 45	8 06	Nagyvárad	érk.	9 20	9 30								
Sonkolyos	»	† 9 18	† 7 13	Magyar-Gyepes	»	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes	»	10 04	7 47	Kardó	»	9 27	† 8 31																
Szudrics	»	10 27	8 09	Félic-Füldő	»	9 40	† 8 45																
Lunka-Rézbánya	»	10 56	† 8 21	V.-Velence	»	10 01	9 09																
Vaskóh	érk.	11 12	8 49	Nagyvárad	érk.	10 11	9 19																

Székelyhid—Margitta						Margitta—Székelyhid						Nagyvárad—Érmihályfalva						Érmihályfalva—Nagyvárad.					
		V. v.	Sz. v.		V. v.	V. v.			V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.			Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.			
Székelyhid	ind.	9 50	7 55	Margitta	ind.	4 35	4 45	Nagyvárad	ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva	ind.	5 05	5 33								
Apátkeresztur	»	10 46	8 41	Monos-Petri	»	4 46	4 56	B.-Püspöki	»	7 17	5 57	Érselind	»	5 37	6 24								
V.-Ábrány	»	11 03	8 55	V.-Ábrány	»	4 57	5 08	Bihar	»	7 44	6 20	Székelyhid	»	6 14	6 22								
Monos-Petri	»	11 16	9 06	Apátkeresztur	»	5 13	5 26	Paptamási	»	8 13	6 48	Nagykágya	»	6 27	7 32								
Margitta	érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	»	5 54	6 07	Gyapoly	»	8 29	7 03	B.-Diószeg	»	6 42	7 03								
Nagyvárad—Szeged.						Szeged—Nagyvárad.						Nagyvárad—Arad.						Arad—Nagyvárad.					
		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.					
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37				
Ósi	»	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	»	4 44	11 05	7 57	Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Kurties	»	5 39	11 52	10 04				
Less	»	10 48	4 56	8 06	Orosháza	»	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	»	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	»	6 14	12 37	10 54				
Gyapju	»	10 56	5 04	8 18	Csaba	»	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	»	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	»	7 —	2 33	4 50				
Cséffa	»	11 0 —	5 12	8 29	Gyula	»	7 27	3 05	5 26	Kurties	»	3 28	8 20	5 38	Gyula	»	7 27	3 05	5 26				
Szalonta	»	11 26	5 37	9 08	Sarkad	»	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán	»	11 46	† 5 57	9 37	Kötegyán	»	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad	»	11 57	6 9	9 51	Szalonta	»	8 23	4 10	6 47														
Gyula	»	12 21	6 34	10 21	Cséffa	»	8 42	4 34	7 18														
Csaba	»	2 10	7 22	4 44	Gyapju	»	—	4 42	7 29														
Orosháza	»	3 10	8 32	5 50	Less	»	9 04	5 00	7 51														
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	9 26	7 00	Ósi	»	9 21	5 19	8 16														
Szeged	»	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31														

Szombatság-Rogoz—Dobrest.						Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
		Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.
Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind.	4 22	† 6 3	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelent.

A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott lapulajdonos: Szent-László-nyomda [résztvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.